

บทที่ 4

ผลการสัมภาษณ์นักออกแบบ ผู้เชี่ยวชาญ และการวิเคราะห์

จากผลการวิเคราะห์ในบทที่ 3 จะพบว่าปัจจัยที่นักออกแบบได้กำหนดไว้ในการออกแบบท้ายที่สุดแล้วบางปัจจัยก็ไม่สามารถออกแบบได้ตรงตามวัตถุประสงค์ จึงได้ทำการสัมภาษณ์นักออกแบบในเรื่องข้อจำกัดที่ทำให้นักออกแบบไม่สามารถใช้ปัจจัยที่นำไปสู่การออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมที่สามารถแสดงคุณสมบัติความเป็นเขตร้อนชื้นได้ ซึ่งผลการสัมภาษณ์ สรุปแล้วมีดังต่อไปนี้

4.1 ผลการสัมภาษณ์นักออกแบบในหัวข้อ “ข้อจำกัดที่ทำให้นักออกแบบไม่สามารถใช้ปัจจัยในการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้น”

จากผลการสัมภาษณ์นักออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม พบว่านักออกแบบส่วนใหญ่มีความเห็นเกี่ยวกับประเด็นต่างๆที่แสดงปรากฏการณ์ของการไม่สามารถนำปัจจัยที่ใช้ในการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้นมาใช้ในโครงการได้หลายประเด็น ซึ่งความคิดเห็นส่วนใหญ่ที่เป็นที่กล่าวถึงมาก มีดังต่อไปนี้

4.1.1 สรุปผลการสัมภาษณ์นักออกแบบ

ก. เจ้าของโครงการเป็นผู้กำหนดแนวความคิดในการออกแบบเป็นหลัก จนกระทั่งนักออกแบบไม่สามารถออกแบบผลงานที่ใช้ปัจจัยที่แสดงความเป็นภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้นได้

เลิศฤทธิ์ นิธิไชโย¹ แสดงความคิดเห็นว่าการออกแบบในแนวทางของเขตร้อนชื้น มักจะถูกชี้นำจากเจ้าของโครงการไปในแนวทางของการออกแบบในรูปแบบของบาฮีเนื่องจากเป็นกระแสความนิยม ซึ่งแม้จะมีความนิยมของสวนจีนและสวนญี่ปุ่นบ้าง แต่สวนบาฮีเป็นรูปแบบที่มีกระแสวัฒนธรรมเข้มข้นทำให้มีความโดดเด่นในด้านรูปแบบ กระนั้นก็ตามระยะหลังประมาณ 2-3 ปีมาแล้วที่สวนบาฮีเริ่มเสื่อมความนิยมไปบ้าง เห็นได้จากการที่ภูมิสถาปนกรูปแบบบาฮีเต็มรูปแบบไม่ได้รับการพิจารณาออกแบบในระยะหลัง แต่เป็นการสอดแทรกรูปแบบบาฮีเฉพาะบางจุดของพื้นที่

¹ สัมภาษณ์ เลิศฤทธิ์ นิธิไชโย, ภูมิสถาปนิกอาวุโส บริษัท ระฟ้า ดีไซน์ จำกัด, 4 มีนาคม 2548.

บุญโฮม เหมสันต์² มีความเห็นเพิ่มเติมว่า บางครั้งเจ้าของโครงการมีการนำเสนอ งานที่ต้องการจะให้ออกแบบโดยการแสดงผลงานของโครงการอื่น หรือการพาไปเยี่ยมชม โครงการที่มีความใกล้เคียงกัน เพื่อจะให้ลอกเลียนแบบ ซึ่งสาเหตุที่เจ้าของโครงการพยายามชี้ นำให้ออกแบบงานที่มีรูปแบบบาทนั้น อนุวัช เพ็ชรสุวรรณ³ ให้ความเห็นว่าวัตถุประสงค์สำคัญก็คือ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว การที่นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยไม่ได้หมายความว่ามีความชอบในความเป็นพื้นที่เขตร้อนชื้นทั้งหมด ส่วนหนึ่งอาจจะมาจากการที่ค่าครองชีพใน ภูมิภาคเขตร้อนโดยเฉพาะประเทศไทยมีราคาถูก

สำหรับแนวโน้มความเข้าใจเรื่องเขตร้อนชื้นของเจ้าของโครงการ วรณพร พร ประภา⁴ มีความเห็นว่า หากสามารถเลือกโครงการที่จะทำการออกแบบได้ จะพบว่าเจ้าของ โครงการบางประเภท เช่น โรงแรม จะมีความเข้าใจในงานภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้น โดยปกติ แล้ววรณพรจะมีการเลือกรับงาน โดยการพิจารณาจากพื้นฐานความเข้าใจในงานภูมิ- สถาปัตยกรรมของเจ้าของโครงการด้วยเพื่อที่จะสามารถปรึกษางานกับเจ้าของโครงการได้อย่างมี ความเข้าใจกัน บุญโฮม เหมสันต์⁵ ก็ให้ความเห็นเรื่องแนวโน้มของเจ้าของโครงการว่ามีความ เข้าใจในภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนมากขึ้นเช่นเดียวกัน

เลิศฤทธิ์ นิธิไชโย⁶ ยังได้กล่าวถึงข้อจำกัดในการออกแบบที่เกิดขึ้นจากเจ้าของ โครงการที่แฝงมาในรูปของหน่วยงานต่างๆที่เจ้าของโครงการแต่งตั้งขึ้นเพื่อใช้งานประจำ สำนักงาน เช่น การที่ฝ่ายออกแบบของเจ้าของโครงการ (In-house) ไม่ได้ออกแบบโดยอ้างอิงกับ พื้นที่โครงการ หรือการที่ฝ่ายการตลาดของเจ้าของโครงการมีการวิจัยเรื่องงานภูมิสถาปัตยกรรมที่ จะใช้ภายในโครงการ จึงทำให้เกิดความต้องการเชิงบังคับกับนักออกแบบให้ทำตามผลการวิจัย

วรณพร พรประภา⁷ มีความเห็นที่ตรงกันว่าฝ่ายการตลาดของเจ้าของโครงการมี ผลในการกำหนดแนวทางในการออกแบบของภูมิสถาปนิก แต่นับวันจะมีผลลดน้อยลง เนื่องจาก ผลงานของสำนักงานเป็นที่ยอมรับในตลาดมากขึ้น ทำให้เจ้าของโครงการที่จะมาว่าจ้างสำนักงาน รู้ถึงรูปแบบการออกแบบ ผลที่ตามมาคือสำนักงานเป็นผู้เลือกโครงการ ไม่ใช่เจ้าของโครงการเป็น

² สัมภาษณ์ บุญโฮม เหมสันต์, ผู้อำนวยการ บริษัท เฟบรารี อิมเมจ จำกัด, 24 กุมภาพันธ์ 2548.

³ สัมภาษณ์ อนุวัช เพ็ชรสุวรรณ, ผู้อำนวยการ บริษัท แอกซิสแลนด์สเคป จำกัด, 14 กุมภาพันธ์ 2548.

⁴ สัมภาษณ์ วรณพร พรประภา, ผู้อำนวยการ บริษัท พี แลนด์สเคป จำกัด, 4 มีนาคม 2548.

⁵ สัมภาษณ์ บุญโฮม เหมสันต์, ผู้อำนวยการ บริษัท เฟบรารี อิมเมจ จำกัด, 24 กุมภาพันธ์ 2548.

⁶ สัมภาษณ์ เลิศฤทธิ์ นิธิไชโย, ภูมิสถาปนิกอาวุโส บริษัท ระฟ้า ดีไซน์ จำกัด, 4 มีนาคม 2548.

⁷ สัมภาษณ์ วรณพร พรประภา, ผู้อำนวยการ บริษัท พี แลนด์สเคป จำกัด, 4 มีนาคม 2548.

ผู้เลือกสำนักงาน ดังนั้นปัญหาเกี่ยวกับฝ่ายการตลาดของเจ้าของโครงการที่จะมากำหนดแนวทางการออกแบบจึงมีลดน้อยลง

สำหรับในส่วนงานภูมิสถาปัตยกรรมสำหรับงานราชการซึ่งมีคณะกรรมการผู้ตัดสินแบบที่เป็นเสมือนเจ้าของโครงการนั้น เลิศฤทธิ์ นิธิไชโย⁸ และบุญโฮม เหมสันต์⁹ มีความเห็นที่ตรงกันว่า ความยากลำบากต่อการออกแบบขึ้นอยู่กับตัวบุคคลซึ่งเป็นกรรมการ เนื่องจากตัวบุคคลของคณะกรรมการ ผู้บริหารของทางราชการส่วนใหญ่ยังมีมุมมองที่แคบเกี่ยวกับงานภูมิสถาปัตยกรรมกว่าเอกชนอยู่มาก ทำให้เกิดความยากลำบากในการสื่อสารระหว่างภูมิสถาปนิกและคณะกรรมการ

ภูมิสถาปนิกที่ทำงานอยู่ในระบบราชการ เช่น สิริลักษณ์ กาญจนะ¹⁰ ซึ่งปัจจุบันทำงานอยู่ในตำแหน่งภูมิสถาปนิกของสำนักจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย มีความเห็นว่าผู้บริหารมีผลในการออกแบบในแง่คุณสมบัติของตัวบุคคล กล่าวคือ การที่หัวหน้าโครงการที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษาทางด้านภูมิสถาปัตยกรรมหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น สาขาการวางผังเมือง หรือ การออกแบบผังเมือง จะทำให้ไม่สามารถดำเนินการสอดคล้องประสานกับผู้ได้บังคับบัญชาได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

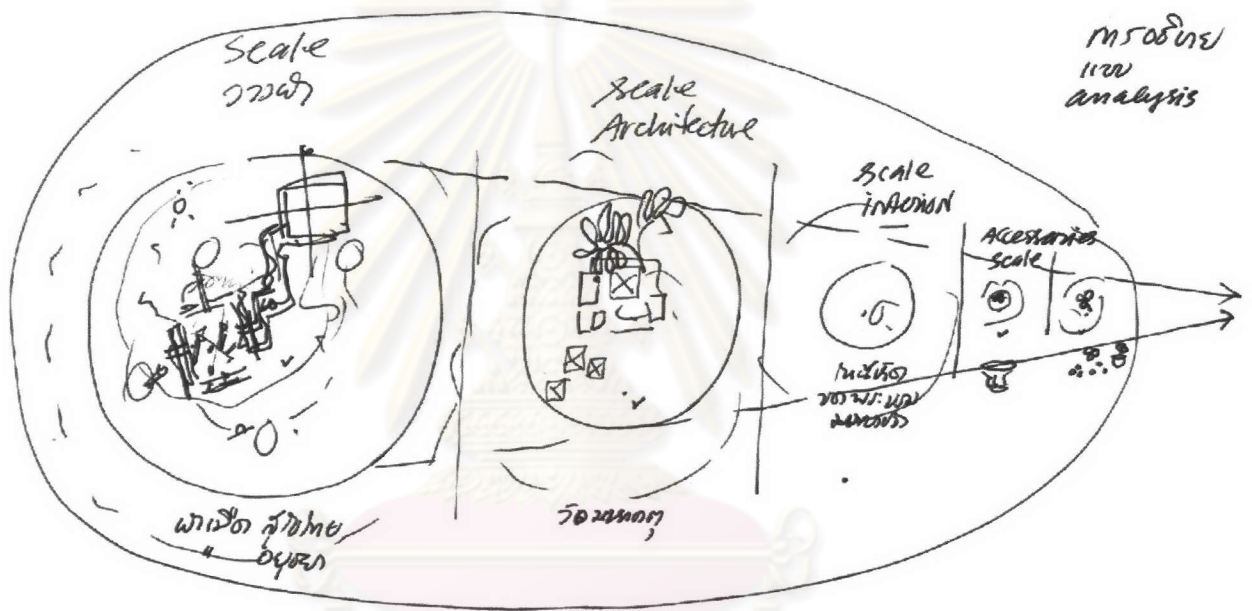
⁸ สัมภาษณ์ เลิศฤทธิ์ นิธิไชโย, ภูมิสถาปนิกอาวุโส บริษัท ระฟ้า ดีไซน์ จำกัด, 4 มีนาคม 2548.

⁹ สัมภาษณ์ บุญโฮม เหมสันต์, ผู้อำนวยการ บริษัท เฟบราร์ อิมเมจ จำกัด, 24 กุมภาพันธ์ 2548.

¹⁰ สัมภาษณ์ สิริลักษณ์ กาญจนะ, ภูมิสถาปนิก สำนักจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาพื้นที่ กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 22 กุมภาพันธ์ 2548.

ข. ข้อจำกัดจากพื้นความรู้ของนักออกแบบเอง จากการใช้ความรู้ที่มีอยู่อย่างจำกัดทำให้ไม่สามารถใช้ปัจจัยออกแบบในแนวทางเขตร้อนชื้นได้

เมธา บุญนาค¹¹ แสดงความเห็นดังกล่าวนี้ว่า การประสบความสำเร็จของนักออกแบบแต่ละคน ขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจในพื้นที่เกี่ยวกับสิ่งต่างๆที่เป็นองค์ประกอบในการออกแบบอย่างลึกซึ้งตั้งแต่สิ่งที่เล็กที่สุด เช่น ต้นไม้เล็กๆในพื้นที่ ไปจนถึงสิ่งที่ใหญ่ขึ้นไป เช่น การวางผังเมือง เพื่อที่จะได้ออกแบบได้อย่างสอดคล้องกันทั้งหมด นักออกแบบที่ไม่เข้าใจถึงความสัมพันธ์นี้จะทำให้ไม่สามารถออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้นได้ (ดูภาพ 4.1)

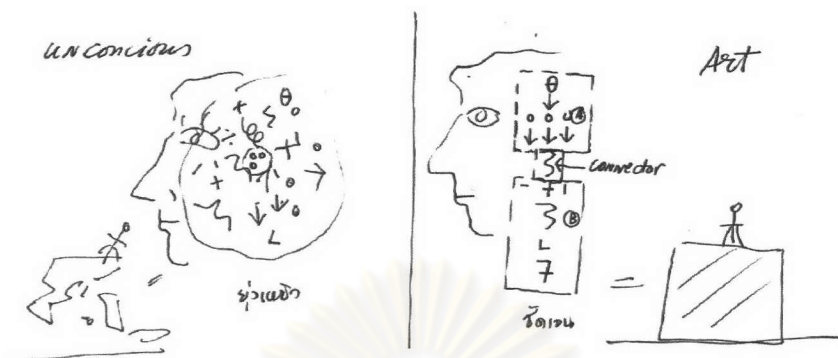
ภาพที่ 4.1 องค์ประกอบของงานภูมิสถาปัตยกรรม¹²

แม้กาลเวลาจะเปลี่ยนไป แต่องค์ประกอบต่างๆที่ใช้ในการออกแบบก็ยังคงเป็นอยู่เหมือนเดิมเสมอ เช่น การขึ้นลงของพระอาทิตย์-พระจันทร์, ลม, น้ำ, ต้นไม้, ดิน, หิน ฯลฯ องค์ประกอบต่างๆซึ่งอยู่ในแถบร้อนชื้นเหล่านี้มีลักษณะร่วม (Common Language of Humid Tropical) ซึ่งการประกอบกันต้องได้สัดส่วนทั้งในทางกายภาพและทางจิตใจเพื่อจะให้เกิดสภาวะความสบาย และจะประสบความสำเร็จเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล กล่าวคือจะต้องเข้าใจสิ่งนั้นอย่างดีพอ เช่น หากจะนำต้นไม้มาใช้ในงานภูมิสถาปัตยกรรมก็ต้องเข้าใจเรื่องต้นไม้เป็นอย่างดีทั้งในเรื่องลักษณะทางธรรมชาติไปจนถึงความงามและปรัชญา และสามารถ

¹¹ สัมภาษณ์ เมธา บุญนาค, ผู้อำนวยการ บริษัท บุญนาค อาร์ทิเทคส์ จำกัด, 15 กรกฎาคม 2547.

¹² เรื่องเดียวกัน

นำสิ่งที่เข้าใจดีนั้น เป็นรากฐานมาประกอบกันได้อย่างลงตัว ด้วยการจัดระเบียบความรู้ (ดูภาพ 4.2)

ภาพที่ 4.2 การจัดระเบียบความรู้โดยมีรากฐานที่ดีคือความเข้าใจองค์ประกอบธรรมชาติ¹³

นอกจากเรื่องความเข้าใจในองค์ประกอบของภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้นดั้งเดิมที่ได้อธิบายไว้แล้วว่านักออกแบบต้องมีความเข้าใจเป็นอย่างดี สมหวัง ลีวานิชยกุล¹⁴ ยังได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในส่วนพื้นความรู้ที่ส่งผลต่อการออกแบบว่า นักออกแบบมักไม่สามารถจะจินตนาการ (Visualize) ถึงพื้นที่ทางภูมิสถาปัตยกรรมหลังการก่อสร้างเสร็จที่เรียบร้อยแล้วได้ การที่ไม่สามารถสร้างภาพโครงการที่จะเกิดขึ้นนั้นจัดเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้โครงการไม่ประสบความสำเร็จในการเป็นภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้น

วรรณพร พรประภา¹⁵ เสริมเรื่องข้อจำกัดทางความรู้ของนักออกแบบที่เป็นอุปสรรคต่อการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้นว่า เนื่องจากภูมิสถาปัตยกรรมเป็นสาขาวิชาที่ยังใหม่ในประเทศไทย ทำให้ผู้ที่มีความรู้พอที่จะสามารถออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมมีอยู่น้อย ดังจะเห็นได้จากการที่สำนักงานต่างๆขาดบุคลากรสำหรับรับภาระงานภูมิสถาปัตยกรรม

วรวิทย์ อังสุหัตถ์¹⁶ แสดงความคิดเห็นในแนวทางเดียวกันว่าสาขาการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมยังใหม่ต่อประเทศไทย ผู้ที่ยังไม่มีความรู้เพียงพอจำนวนมากที่ผันตัวเองมาเป็นนักจัดสวน ทำให้เสียบรรยากาศของสิ่งแวดล้อม และนอกเหนือจากหลักวิชาการออกแบบแล้วนักออกแบบควรมีความรู้ทางด้านการจัดการกับงบประมาณ เพื่อที่จะสามารถบริหารงบประมาณที่

¹³ สัมภาษณ์ เมธา บุญนาค, ผู้อำนวยการ บริษัท บุญนาค อารคิเทคส์ จำกัด, 15 กรกฎาคม 2547.

¹⁴ สัมภาษณ์ สมหวัง ลีวานิชยกุล, กรรมการผู้จัดการบริษัทเบลท์คอลลิชั่นส์ จำกัด, 17 กรกฎาคม 2547.

¹⁵ สัมภาษณ์ วรรณพร พรประภา, ผู้อำนวยการ บริษัท พี แลนด์สเคป จำกัด, 4 มีนาคม 2548.

¹⁶ สัมภาษณ์ วรวิทย์ อังสุหัตถ์, ผู้อำนวยการบริษัท กรีนสเกด จำกัด, 25 กุมภาพันธ์ 2548.

น้อยให้สามารถสร้างงานที่มีคุณภาพได้ (ซึ่งจะได้กล่าวถึงในเรื่องข้อจำกัดต่อการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้นในเรื่องงบประมาณในหัวข้อที่ 6 ต่อไป)

เรื่องรูปแบบของภูมิสถาปัตยกรรมที่กำลังได้รับความนิยมก็ทำให้เกิดการออกแบบในแนวทางที่เอาใจตลาด อนุวัช เพ็ชรสุวรรณ¹⁷ ให้ความเห็นว่าเกิดจากการที่นักออกแบบละเลยการออกแบบตามแนวทางที่อิงต่อพื้นที่เขตร้อนชื้น เช่น การสร้างบรรยากาศแบบสวนบาหลี่ซึ่งมีความโดดเด่นที่สุดในแถบเขตร้อนชื้นที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจที่โรงแรมและที่พักตากอากาศในเกาะสมุย, เกาะภูเก็ต หรือบาหลี่ จะมีรูปแบบที่เหมือนกันหมด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁷ สัมภาษณ์ อนุวัช เพ็ชรสุวรรณ, ผู้อำนวยการ บริษัทแอกซิสแลนด์สเคป จำกัด, 14 กุมภาพันธ์ 2548.

ค. การขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อมูลเขตร้อนชื้นสำหรับโครงการที่มีความซับซ้อน หรือต้องใช้เนื้อหาทางวิชาการที่นอกเหนือไปจากงานภูมิสถาปัตยกรรม

นักออกแบบมีความเห็นตรงกันว่า แม้ว่างานภูมิสถาปัตยกรรมขนาดเล็กไม่มีความจำเป็นต่อการให้ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ แต่งานขนาดใหญ่จำเป็นต้องได้รับข้อมูลการออกแบบจากผู้เชี่ยวชาญในหลายๆสาขา ปัญหาเกิดขึ้นทั้งการขาดผู้เชี่ยวชาญเรื่องเขตร้อนชื้น และการขาดกำลังทรัพยากรในการจัดจ้างผู้เชี่ยวชาญ

วีรพันธ์ ไพศาลนันท์¹⁸, อนวัช เพ็ชรสุวรรณ¹⁹ และชาญชัย ต.วัฒนบุตร²⁰มีความเห็นในทิศทางเดียวกันว่า นักออกแบบควรได้รับข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญเขตร้อนชื้นเพื่อประกอบการออกแบบ แต่ปัญหาคือตัวเจ้าของโครงการไม่ได้จัดงบประมาณสำหรับผู้เชี่ยวชาญที่เป็นเงินที่แยกออกจากค่าจ้างของนักออกแบบ ทำให้นักออกแบบต้องรับภาระจัดจ้างผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง จนกระทั่งนักออกแบบบางท่าน เช่น เลิศฤทธิ์ นิธิไชโย²¹ ต้องใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อจะขอข้อมูล เมื่อเกิดความยากลำบากในการจัดจ้างผู้เชี่ยวชาญ จึงไม่เป็นเหตุจูงใจในการใช้ข้อมูลเหล่านั้นเนื่องด้วยปัญหาของต้นทุนที่สูง การทำงานของนักออกแบบเหล่านั้นจึงไม่สมบูรณ์ ตอบปัญหาความต้องการของผู้ใช้สอยภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้นได้ไม่เต็มที่

สำหรับงานราชการ สิริลักษณ์ กาญจนะ²² มีความเห็นว่าการที่จะต้องว่าจ้างบริษัทเอกชนต้องได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีกรม แต่ด้วยวิสัยทัศน์ของอธิบดีในบางวาระก็อาจทำให้ต้องตัดงบประมาณในการว่าจ้างนักวิชาการจากบริษัทเอกชน ทำให้โครงการที่ต้องการผู้เชี่ยวชาญหรือความสามารถทางเทคโนโลยี เช่น งานวางผังเมืองขนาดใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมขาดความสมบูรณ์ทางด้านข้อมูลในการออกแบบ

ฝ่ายออกแบบที่คณะทำงานประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจะทำให้ข้อมูลที่ได้รับในการออกแบบมีความสมบูรณ์ ดังที่สรวงสรร ยาบาดัน²³ ได้อธิบายเกี่ยวกับระบบของฝ่ายออกแบบ และ

¹⁸ สัมภาษณ์ วีรพันธ์ ไพศาลนันท์, ผู้อำนวยการ บริษัท พีแอล แลนด์สเคป จำกัด, 18 กุมภาพันธ์ 2548.

¹⁹ สัมภาษณ์ อนวัช เพ็ชรสุวรรณ, ผู้อำนวยการ บริษัท แอควิสแลนด์สเคป จำกัด, 14 กุมภาพันธ์ 2548.

²⁰ สัมภาษณ์ ชาญชัย ต.วัฒนบุตร, ผู้อำนวยการบริษัท ไอโซลา จำกัด, 21 กุมภาพันธ์ 2548.

²¹ สัมภาษณ์ เลิศฤทธิ์ นิธิไชโย, ภูมิสถาปนิกอาวุโส บริษัท ระฟ้า ดีไซน์ จำกัด, 4 มีนาคม 2548.

²² สัมภาษณ์ สิริลักษณ์ กาญจนะ, ภูมิสถาปนิก สำนักจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาพื้นที่ กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 22 กุมภาพันธ์ 2548.

²³ สัมภาษณ์ สรวงสรร ยาบาดัน, ภูมิสถาปนิก ฝ่ายออกแบบและบริหารงานก่อสร้าง กลุ่มพัฒนาโรงไฟฟ้า การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, 25 กุมภาพันธ์ 2548.

บริหารงานก่อสร้างกลุ่มพัฒนาโรงไฟฟ้า การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ว่าฝ่ายออกแบบและบริหารงานก่อสร้างสามารถจัดหาผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ ทั้งวิศวกร นักวิทยาศาสตร์ สถาปนิก และเจ้าหน้าที่บริหารงานโครงการเพื่อให้ปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์ เพราะระบบการทำงานเป็นเสมือนบริษัทนิติบุคคลบริษัทหนึ่งที่มีความพร้อมในด้านบุคลากรทุกด้าน สามารถที่จะให้บริการลูกค้าเอกชนได้แบบจุดพักบริการอย่างสมบูรณ์แบบ (One-stop-service) เช่นเดียวกับที่ เสกสรร ศรีคำทอง²⁴ ซึ่งเป็นนักออกแบบภายในบริษัทเอกชนที่มีระบบการทำงานที่ผู้ร่วมงานประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจากหลายๆสาขา การทำงานจึงมีความราบรื่นด้านข้อมูล

ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญเขตร้อนชื้นนั้น นั้นโดยมากแล้วไม่สามารถนำมาใช้กับการออกแบบได้ทันที ดังที่ วศิน จันทรแสงอร่าม²⁵ ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญจะต้องมีการนำมาดัดแปลงให้สามารถใช้งานภูมิสถาปัตยกรรมก่อน เช่น ข้อมูลด้านระบบรางเปิดจากวิศวกรที่ขาดความสวยงาม จะต้องนำมาดัดแปลงให้มีรางเปิดนั้นมีความสวยงามก่อนที่จะเขียนแบบลงผัง หากมีการพัฒนาข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ทันทีก็จะเป็นประโยชน์กับการออกแบบ ดังที่บริษัทผู้ผลิตได้พยายามสร้างข้อมูลสำเร็จรูปเพื่อที่จะใช้งานสินค้าได้ในทันที เช่น บริษัท เรนเบิร์ด จำกัด (Rainbird Co., Ltd.)

วรวิทย์ อังสุหัตถ์²⁶ มีความคิดเห็นที่แตกต่างออกไปต่อเรื่องนี้นักออกแบบต้องพึ่งพาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ กล่าวคือ มองว่านักออกแบบต้องมีความรอบรู้อยู่แล้ว ไม่ว่าจะงานจะมีขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ก็ต้องสามารถออกแบบให้ตรงกับเป้าหมายได้ ส่วนผู้เชี่ยวชาญเป็นเพียงองค์ประกอบที่มีส่วนเกี่ยวข้องบ้าง และมองว่าผู้เชี่ยวชาญไม่ได้มีความรอบรู้ทางด้านภูมิสถาปัตยกรรมไม่สมควรเป็นหลักในการออกแบบ จะต้องเป็นนักออกแบบที่ต้องควบคุมงานทั้งหมดได้ด้วยความรู้ที่มีอยู่

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²⁴ สัมภาษณ์ เสกสรร ศรีคำทอง, ภูมิสถาปนิกอาวุโสบริษัทเอสอาร์ทีดีไซน์ จำกัด, 28 กุมภาพันธ์ 2548.

²⁵ สัมภาษณ์ วศิน จันทรแสงอร่าม, ภูมิสถาปนิกอาวุโส บริษัท กวีปทีวี จำกัด, 18 กุมภาพันธ์ 2548.

²⁶ สัมภาษณ์ วรวิทย์ อังสุหัตถ์, ผู้อำนวยการบริษัท กรีนสเกล จำกัด, 25 กุมภาพันธ์ 2548.

ง. งานภูมิสถาปัตยกรรมมักมีความสำคัญเป็นลำดับสุดท้าย การปรับเปลี่ยนภายในพื้นที่โครงการเพื่อให้การออกแบบมีความสมบูรณ์จึงไม่สามารถกระทำได้มากนัก

ด้วยเหตุที่งานออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมได้เข้าสู่กระบวนการออกแบบเป็นลำดับสุดท้ายเสมอ เพราะงานออกแบบอื่นๆ เช่น งานสถาปัตยกรรม ได้รับการออกแบบก่อน และมีไม่น้อยที่สร้างเสร็จก่อนแล้ว ทำให้นักออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมส่วนใหญ่ไม่สามารถปรับแก้แบบได้มากนัก และนักออกแบบส่วนมากมีความมุ่งหมายที่จะออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมตามรูปแบบของสถาปัตยกรรมที่มีอยู่ ดังที่จะกล่าวต่อไปนี้

เลิศฤทธิ์ นิธิไชโย²⁷ กล่าวถึงประเด็นนี้ดังนี้ โดยมากแล้วเกือบทุกโครงการเป็นการเริ่มของงานสถาปัตยกรรม เมื่อก่อสร้างเกือบเสร็จทางเจ้าของโครงการจึงเริ่มหาภูมิสถาปนิกเพื่อดูแลรับผิดชอบในส่วนของงานภูมิสถาปัตยกรรม ทำให้ต้องมีการแก้ไขงานสถาปัตยกรรมในบางส่วนที่สามารถแก้ไขได้ เช่น ทูบผนังเพื่อเจาะช่องเป็นหน้าต่างเพื่อให้มีความสัมพันธ์กับงานภูมิสถาปัตยกรรม ส่วนพื้นที่ทางภูมิสถาปัตยกรรมที่มีการแยกเป็นชั้นเล็กๆ กระทั่งไม่สามารถใช้งานได้จากสาเหตุการออกแบบของนักออกแบบอาคารก่อนหน้านี้จึงไม่สามารถแก้ไขได้ เพราะได้ดำเนินการก่อสร้างไปแล้ว

บุญโฮม เหมสันต์²⁸ มีความคิดเห็นในแนวทางเดียวกันว่า ผู้ร่วมงานโดยเฉพาะสถาปนิกเป็นส่วนสำคัญในการทำงาน เพราะหากผู้ร่วมงานมีความเข้าใจและสามารถประสานงานกันได้อย่างลงตัวก็จะสามารถโน้มน้าวเจ้าของโครงการให้ยอมรับการออกแบบจากทีมงานได้ เช่น งานบ้านจัดสรรโครงการหนึ่ง มีผู้ร่วมงานสถาปนิกที่ออกแนวความคิดในการทำงานภูมิสถาปัตยกรรม ทำให้งานมีความกลมกลืนกัน แต่มีในบางโครงการอีกเช่นกันที่สถาปนิกเป็นผู้ออกแนวความคิดในการออกแบบแต่เป็นลักษณะเชิงบังคับ เช่น ต้องการงานภูมิสถาปัตยกรรมที่ไปลอกเลียนมาจากโครงการอื่นโดยไม่ได้อิงลักษณะการออกแบบซึ่งมีความเฉพาะเจาะจงในแต่ละพื้นที่

และยังได้กล่าวว่าการไม่ได้ประสานงานกันระหว่างภูมิสถาปนิกและสถาปนิกตั้งแต่การวางผังในครั้งแรกจะเป็นปัญหาสำหรับพื้นที่ โดยมากแล้วงานสถาปัตยกรรมมักจะสร้างก่อนจะมีการออกแบบงานภูมิสถาปัตยกรรม หรือมีการออกแบบงานภูมิสถาปัตยกรรมสองถึงสามเดือนก่อนเปิดใช้โครงการ แต่ภายหลังจากนี้เจ้าของโครงการตลอดจนสถาปนิกมีความเข้าใจใน

²⁷ สัมภาษณ์ เลิศฤทธิ์ นิธิไชโย, ภูมิสถาปนิกอาวุโส บริษัท ระฟ้า ดีไซน์ จำกัด, 4 มีนาคม 2548.

²⁸ สัมภาษณ์ บุญโฮม เหมสันต์, ผู้อำนวยการ บริษัท เฟบรัวร์ อิมเมจ จำกัด, 24 กุมภาพันธ์ 2548.

ความสำคัญของงานภูมิสถาปัตยกรรมมากขึ้น จึงมีการร่วมงานกันระหว่างสถาปนิกและภูมิสถาปนิกตั้งแต่แรกเริ่มโครงการ ทางด้านฝ่ายการตลาดของโครงการซึ่งเป็นคณะทำงานของเจ้าของโครงการ มีการจัดการในสองแนวทาง คือ ทำการวิจัยรูปแบบของงานภูมิสถาปัตยกรรมเอง และในแนวทางที่ฝ่ายการตลาดทำการวิจัยร่วมกับภูมิสถาปนิก ในการตัดสินใจเรื่องลักษณะของงานที่จะออกแบบ จะต้องมีการประชุมกันทุกฝ่ายอันได้แก่ เจ้าของโครงการ, ฝ่ายการตลาด, สถาปนิก, ภูมิสถาปนิก, วิศวกร รวมทั้งผู้รับเหมา เช่นเดียวกันกับความเห็นของวรวิทย์ อังสุหัตถ์²⁹ ที่ได้กล่าวว่าการออกแบบปัจจุบันเริ่มที่จะมีการออกแบบพร้อมกัน นักออกแบบที่สำคัญที่ต้องทำงานร่วมกันสองฝ่าย คือภูมิสถาปนิก และสถาปนิก ดังจะเห็นได้จากที่มีหลายบริษัทในปัจจุบันมีผู้ร่วมงานที่ประกอบด้วยนักออกแบบหลายๆสาขาร่วมกัน

สุมาลี สุขทิพย์รัตน์³⁰ กล่าวถึงประเด็นการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมที่มีขั้นตอนหลังสุดว่า เป็นเพราะสังคมไม่ค่อยเห็นความสำคัญเรื่องภูมิสถาปัตยกรรม จึงทำให้การทำงานไม่เป็นไปอย่างที่ควรเป็น คือนักออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมได้มีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มแรกของโครงการและวศิน จันทรแสงอร่าม³¹ ยังได้กล่าวเสริมในประเด็นนี้ว่า บุคคลทั่วไปมักจะมีความคิดว่าภูมิสถาปัตยกรรมเป็นเรื่องของการจัดสวนเพียงอย่างเดียว ซึ่งแท้ที่จริงแล้วขอบเขตของงานภูมิสถาปัตยกรรมกว้างกว่าการจัดสวนมาก สามารถเป็นถึงงานวางผังในระดับบ้านไปจนถึงระดับเมือง นักออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมควรได้ทำงานร่วมกับนักออกแบบสาขาอื่นตั้งแต่ขั้นตอนการวางผังแม่บทของทุกโครงการ เพื่อที่นักออกแบบในหลายๆสาขาจะได้ใช้ผังแม่บทนี้เป็นแนวทางในการออกแบบในรายละเอียดของแต่ละสาขา

วรรณพร พรประภา³² แสดงแนวโน้มของการทำงานร่วมกันระหว่างนักออกแบบสาขาต่างๆว่า ปัญหาเรื่องงานภูมิสถาปัตยกรรมที่มีขั้นตอนหลังงานอาคารที่ก่อสร้างเกือบแล้วเสร็จนั้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อ 10 ปีที่แล้ว ซึ่งปัจจุบันมีน้อยลงถึงแทบจะไม่มี เนื่องจากได้ประสานงานกับสถาปนิกที่มีความเข้าใจด้านภูมิสถาปัตยกรรม ประกอบกับปัจจุบันมีสถาปนิกจำนวนมากในตลาดทำให้มีตัวเลือกมาก การทำงานจะเลือกสถาปนิกที่สามารถทำงานร่วมกันได้ทางด้านแนวความคิด คือต้องการภูมิสถาปนิกที่ทำงานร่วมกันตั้งแต่ต้น

²⁹ สัมภาษณ์ วรวิทย์ อังสุหัตถ์, ผู้อำนวยการบริษัท กรีนสเกล จำกัด, 25 กุมภาพันธ์ 2548.

³⁰ สัมภาษณ์ สุมาลี สุขทิพย์รัตน์, ภูมิสถาปนิกอาวุโสบริษัทพีแอลแลนด์สเคป จำกัด, 18 กุมภาพันธ์ 2548.

³¹ สัมภาษณ์ วศิน จันทรแสงอร่าม, ภูมิสถาปนิกอาวุโส บริษัท กรู๊ปทรี จำกัด, 18 กุมภาพันธ์ 2548.

³² สัมภาษณ์ วรรณพร พรประภา, ผู้อำนวยการ บริษัท พี แลนด์สเคป จำกัด, 4 มีนาคม 2548.

จ. ระยะเวลาการทำงานที่สั้น ทำให้สามารถออกแบบงานที่เป็นภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้นได้ไม่มีคุณภาพ

เรื่องข้อจำกัดของระยะเวลาการทำงานเป็นสิ่งที่นักออกแบบต่างก็ประสบ อาทิเช่น สุมาลี สุขทิพย์รัตน์³³, เลิศฤทธิ์ นิธิไชโย, วรรณพร พรประภา³⁴, ประสงค์จิต แก้วแดง³⁵, ชาญชัย ต.วัฒนบุตร³⁶, วศิน จันทรแสงอร่าม และสรวงสรร ยาบาดัน³⁷ ซึ่งโดยมากแล้วเป็นเรื่องของการไม่สามารถบริหารเวลาได้ จึงทำให้ระยะเวลาการออกแบบลดลง

เลิศฤทธิ์ นิธิไชโย³⁸ มีความเห็นว่า สำหรับงานเอกชนไม่ใช่อุปสรรคที่สำคัญ เนื่องจากมักจะมีการตกลงกันได้ง่าย แต่ในส่วนของงานราชการต้องมีการนัดประชุมกรรมการฝ่ายต่างๆให้ได้ก่อน ซึ่งการนัดให้กรรมการเข้าประชุมได้นั้นเป็นเรื่องที่ยากพอสมควรเนื่องจากทุกคนมีกิจธุระ เมื่อรวมระยะเวลาการเรียกประชุมกรรมการและระยะเวลาอนุมัติโครงการก็เป็นเวลาที่มากพอที่จะทำให้ระยะเวลาการออกแบบหมดไปได้อย่างรวดเร็ว

สรวงสรร ยาบาดัน³⁹ มีความคิดเห็นว่า ระยะเวลาเป็นสิ่งสำคัญต่อการที่จะทำให้งานมีคุณภาพ ประเทศไทยมีพื้นที่อยู่ในเขตร้อนชื้น ปัญหาการก่อสร้างมักเกิดในฤดูฝนทำให้ไม่สามารถก่อสร้างได้ทันตามกำหนดเวลา เพราะฝนที่ตกเป็นอุปสรรคต่อการทำงาน เช่น การปรับสภาพหน้าดินในขณะฤดูฝน เป็นต้น แต่สำหรับขั้นตอนการออกแบบนั้นระยะเวลาไม่ใช่ข้อจำกัดที่จะทำให้ผลงานไม่มีคุณภาพ แต่จะเป็นปัญหาเมื่อต้องออกแบบงานแทรกจากตารางการทำงานเดิม ทำให้งานที่ได้รับนั้นมีมากเกินไป ไม่สามารถทำได้ตามกำหนดเวลาได้

บุญโฮม เหมสันต์⁴⁰ แสดงความเห็นที่แตกต่างออกไปว่า เรื่องระยะเวลาการทำงานไม่ได้เป็นอุปสรรคในขั้นตอนการออกแบบแต่อย่างใด เนื่องจากก่อนลงมือปฏิบัติงานได้มีการวางแผนการทำงานไว้ก่อนแล้ว สำหรับโครงการของรัฐบาลจะมีการวางแผนไว้เป็นอย่างดี

³³ สุมาลี สุขทิพย์รัตน์, ภูมิสถาปนิกอาวุโส บริษัท พีแอล แลนด์สเคป จำกัด, 18 กุมภาพันธ์ 2548.

³⁴ วรรณพร พรประภา, ผู้อำนวยการ บริษัท พีแลนด์สเคป จำกัด, 4 มีนาคม 2548.

³⁵ ประสงค์จิต แก้วแดง, ผู้อำนวยการบริษัท เรดแลนด์สเคป จำกัด, 21 กุมภาพันธ์ 2548.

³⁶ ชาญชัย ต.วัฒนบุตร, ผู้อำนวยการบริษัท ไอโซลา จำกัด, 21 กุมภาพันธ์ 2548.

³⁷

³⁸ เลิศฤทธิ์ นิธิไชโย, สถาปนิกอาวุโส บริษัท ระฟ้า ดีไซน์ จำกัด, , 4 มีนาคม 2548.

³⁹ สรวงสรร ยาบาดัน, ภูมิสถาปนิก ฝ่ายออกแบบและบริหารงานก่อสร้าง กลุ่มพัฒนาโรงไฟฟ้า การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, 25 กุมภาพันธ์ 2548.

⁴⁰ บุญโฮม เหมสันต์, ผู้อำนวยการ บริษัท เพบรัวร์ อิมเมจ จำกัด, 24 กุมภาพันธ์ 2548.

แน่นอน ในขณะที่เอกชนสามารถมีการยืดหยุ่นได้ซึ่งที่พบส่วนมากคือการย่นระยะเวลาเข้ามา เพื่อให้สามารถเปิดโครงการได้ทันความต้องการของตลาด แต่ผลที่เกิดขึ้นเป็นเพียงความกระชั้น ของขั้นตอนการก่อสร้างซึ่งต้องตามไปแก้ปัญหาหน้าสถานที่ก่อสร้าง ไม่ได้มีผลในขั้นตอนการ ออกแบบ

วรวิทย์ อังสุหัตถ์⁴¹ มีความเห็นในทำนองเดียวกันกับบุญโฮมว่า ระยะเวลาไม่ใช่ อุปสรรคต่อการออกแบบ แต่เป็นเรื่องที่นักออกแบบควรพิจารณาโดยคำนวณเวลาการออกแบบ จากกระบวนการทำงานให้มีความรอบคอบตั้งแต่แรก กล่าวคือ ถ้าระยะเวลาการออกแบบสั้น ตั้งแต่ที่ตกลงกับเจ้าของโครงการก็อาจเลือกที่จะไม่รับออกแบบตั้งแต่ต้น แต่ถ้าตกลงรับออกแบบ แล้วก็ต้องทำให้ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

⁴¹ สัมภาษณ์ วรวิทย์ อังสุหัตถ์, ผู้อำนวยการบริษัท กรีนสเกล จำกัด, 25 กุมภาพันธ์ 2548.

จ. งบประมาณที่ต่ำ ทำให้สามารถออกแบบงานที่เป็นภูมิ-สถาปัตยกรรม เขตร้อนชื้นได้ไม่มีคุณภาพ

นักออกแบบส่วนมากมีความเห็นว่างบประมาณที่ต่ำจะทำให้การออกแบบไม่มีคุณภาพ เพราะการออกแบบงานภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้นที่ดีต้องอาศัยเงินทุนในการจัดหาวัสดุที่มีความสวยงามและคุณภาพดีมาใช้ในขั้นตอนการก่อสร้าง นักออกแบบมีความเห็นดังนี้

เลิศฤทธิ์ นิธิไชโย⁴² มีความเห็นว่า เนื่องจากงานภูมิสถาปัตยกรรมเป็นงานที่มีรายละเอียดค่อนข้างมาก ดังนั้นจึงใช้งบประมาณสูงเช่นกัน ในกรณีที่เจ้าของโครงการมีเงินทุนสำรองก็ยังคงสามารถออกแบบได้ตามที่ต้องการจะให้เป็นได้สูงสุด แต่หากเจ้าของโครงการไม่มีเงินทุนสำรอง จะทำให้การดำเนินการในขั้นตอนการก่อสร้างที่มีหลายระบบรวมกันนั้นใช้งบประมาณเกินกว่าที่คำนวณไว้ สิ่งแรกที่จะเกิดขึ้นคือเจ้าของโครงการจะตัดงบประมาณของงานภูมิสถาปัตยกรรม ทำให้งานภูมิสถาปัตยกรรมไม่เป็นไปตามแบบที่วางไว้ บุญโฮม เหมสันต์⁴³ มีความเห็นที่สอดคล้องกับเลิศฤทธิ์ และมีความเห็นเสริม คืองานภูมิสถาปัตยกรรมในส่วนหลักที่สำคัญเท่านั้นที่ยังคงอยู่ ส่วนที่เกินออกมาจากเงินทุนโดยมากจะไม่ได้สร้างต่อในภายหลังแม้จะมีการตกลงกับเจ้าของโครงการไว้ว่า จะมีการดำเนินการต่อโดยการหาเงินทุนมาเสริมทำให้งานในภาพรวมไม่เป็นไปอย่างที่ภูมิสถาปนิกได้ออกแบบไว้ หรือตรงตามแนวความคิดเดิมที่สร้างไว้กับทีมงานตั้งแต่ต้น

วรวิทย์ อังสุหัตถ์⁴⁴ มีความเห็นที่แตกต่างออกไป คือ นักออกแบบรุ่นก่อนมักจะมีข้ออ้างในการไม่รับงานที่มีงบประมาณต่ำ แต่นักออกแบบรุ่นใหม่ต้องมีทั้งความรู้ในการออกแบบและความรู้ในการบริหารเงินที่เพิ่มเข้ามาบริหารงบประมาณขั้นต่ำนั้นให้ได้งานที่มีคุณภาพดี บางโครงการมีงบประมาณที่ไม่จำกัด เช่น หมู่บ้านแลนด์แอนด์เฮาส์ ทำให้สามารถทำงานได้เต็มกำลัง แต่บางโครงการที่เป็นสวนบ้านมีงบประมาณหลังละ 30,000 - 50,000 บาท จึงไม่สามารถออกแบบได้ครบทุกปัจจัยการออกแบบ แต่ก็สามารถทำให้งบประมาณ 30,000 บาทเป็นสวนที่สวยงามได้ ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถของนักออกแบบซึ่งเป็นหน้าที่ที่เป็นจิตสำนึกไม่ต้องมีใครสั่งสอน เช่นเดียวกับที่วศิน จันทรแสงอร่าม⁴⁵ ได้กล่าวว่าวิธีการออกแบบที่ดี อาจจะทำให้สามารถนำวัสดุหรือต้นไม้ราคาถูกลงมาออกแบบให้มีความสวยงามได้

⁴² สัมภาษณ์ เลิศฤทธิ์ นิธิไชโย, สถาปนิกอาวุโส บริษัท ระฟ้า ดีไซน์ จำกัด, 4 มีนาคม 2548.

⁴³ สัมภาษณ์ บุญโฮม เหมสันต์, ผู้อำนวยการ บริษัท เพชรบุรี อิมเมจ จำกัด, 24 กุมภาพันธ์ 2548.

⁴⁴ สัมภาษณ์ วรวิทย์ อังสุหัตถ์, ผู้อำนวยการบริษัท กรีนสเกล จำกัด, 25 กุมภาพันธ์ 2548.

⁴⁵ สัมภาษณ์ วศิน จันทรแสงอร่าม, ภูมิสถาปนิกอาวุโส บริษัท กรุปทรี จำกัด, 18 กุมภาพันธ์ 2548.

4.1.2 วิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์นักออกแบบ

ก. **เจ้าของโครงการเป็นผู้กำหนดแนวความคิดในการออกแบบเป็นหลัก จนกระทั่งนักออกแบบไม่สามารถออกแบบผลงานที่ใช้ปัจจัยที่แสดงความเป็นภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนขึ้นได้**

จากการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์นักออกแบบ พบว่าประเด็นเรื่องเจ้าของโครงการที่มีส่วนในการกำหนดแนวคิดทำให้นักออกแบบไม่สามารถใช้ปัจจัยในการออกแบบได้นั้นเป็นจริง และอยู่นอกเหนือการควบคุมของนักออกแบบ เพราะเจ้าของโครงการส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนขึ้น และยังยึดติดกับรูปแบบที่ได้ประสบมาและมีความต้องการจะผลิตงานที่มีรูปแบบสมัยนิยมเพื่อผลทางด้านธุรกิจ สำนักงานที่มีความสามารถในการเลือกรับงานได้จึงมีทางออกโดยการไม่เลือกรับงานกับเจ้าของโครงการที่ไม่สามารถประนีประนอมเรื่องแนวคิดของโครงการได้ เช่น สำนักงานของวรรณพร เป็นต้น จะเห็นว่าเจ้าของโครงการทางภาคเอกชนมีผลทางด้านการใช้ปัจจัยการออกแบบเป็นอย่างมาก จึงได้ทำการสัมภาษณ์นักออกแบบในระบบราชการ เพื่อเปรียบเทียบว่าระบบราชการมีข้อจำกัดเช่นนี้หรือไม่ ก็พบว่าผู้บริหารทำหน้าที่เสมือนเจ้าของโครงการเช่นกัน ผู้บริหารที่ไม่มีความรู้ทางภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนขึ้นก็เป็นข้อจำกัดสำหรับการใช้ปัจจัยในการออกแบบไม่ต่างกับเจ้าของโครงการภาคเอกชน

ข. **ข้อจำกัดจากพินความรู้ของนักออกแบบเอง จากการใช้ความรู้ที่มีอยู่อย่างจำกัดทำให้ไม่สามารถใช้ปัจจัยออกแบบในแนวทางเขตร้อนขึ้นได้**

ในประเด็นข้อจำกัดทางพินความรู้ของนักออกแบบ ที่ทำให้นักออกแบบไม่สามารถใช้ปัจจัยในการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนขึ้นได้ เป็นประเด็นที่มีความเป็นจริง เพราะระบบการศึกษายังไม่ได้มีหลักสูตรเกี่ยวกับภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนขึ้นโดยตรง และจากบทที่ 3 ที่เป็นความเห็นของนักออกแบบในเรื่องที่พิจารณารูปแบบของสถาปัตยกรรมในพื้นที่โครงการเป็นตัวหลักในการกำหนดแนวคิดในการทำงานภูมิสถาปัตยกรรม ก็แสดงให้เห็นว่ายังมีความเข้าใจอยู่ว่าเรื่องภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนขึ้นเป็นเรื่องของรูปแบบที่สามารถสร้างให้เกิดพื้นที่ใดก็ได้ ทั้งที่จริงแล้วเป็นเรื่องของการออกแบบตามปัจจัยที่เหมาะสมกับพื้นที่นั้น

ค. **การขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อมูลเขตร้อนขึ้นสำหรับโครงการที่มีความซับซ้อน หรือต้องใช้เนื้อหาทางวิชาการที่นอกเหนือไปจากงานภูมิสถาปัตยกรรม**

การขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อมูลเรื่องภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนขึ้น เป็นประเด็นที่เชื่อมโยงกับข้อจำกัดทางพินความรู้ของนักออกแบบ กล่าวคือ นักออกแบบที่ไม่มีความรู้ครอบคลุมการออกแบบจึงได้พึ่งพาผู้เชี่ยวชาญ แต่เนื่องจากข้อจำกัดที่งานวิจัยเรื่องการออกแบบ

งานภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้นยังมีน้อย จึงไม่แพร่หลายในหมู่ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจะเห็นได้จากที่ ข้อมูลการออกแบบ ไม่ใช่ข้อมูลด้านภูมิสถาปัตยกรรมโดยตรง ยังต้องมีการนำมาดัดแปลงโดยตัว นักออกแบบเอง ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะหาผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องภูมิสถาปัตยกรรม เขตร้อนชื้น

ง. งานภูมิสถาปัตยกรรมมักมีความสำคัญเป็นลำดับสุดท้าย การปรับเปลี่ยน ภายในพื้นที่โครงการเพื่อให้การออกแบบมีความสมบูรณ์จึงไม่สามารถกระทำได้มากนัก

ประเด็นเกี่ยวกับงานภูมิสถาปัตยกรรมที่มักจะมีมีความสำคัญเป็นลำดับสุดท้าย ทำให้การปรับเปลี่ยนภายในพื้นที่โครงการเพื่อให้การออกแบบมีความสมบูรณ์ไม่สามารถกระทำ ได้มาก เป็นข้อจำกัดที่ยังเป็นอยู่จากการสอบถาม แม้ว่าจะมีนักออกแบบบางท่านแสดงความคิดเห็นว่า เริ่มมีการทำงานร่วมกันระหว่างนักออกแบบสาขาต่างๆ แต่จากการสอบถามนักออกแบบส่วนใหญ่ ต่างก็ลงความเห็นว่าเป็นปัญหาที่ยังไม่สามารถแก้ไขได้ ยกเว้นการทำงานกับนักออกแบบสาขาอื่น ที่มีความคุ้นเคยกันจากร่วมงานมาก่อน

จ. ระยะเวลาการทำงานที่สั้น ทำให้สามารถออกแบบงานที่เป็น ภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้นได้ไม่มีคุณภาพ

ประเด็นเกี่ยวกับระยะเวลาการทำงานที่สั้น ยังไม่อาจสรุปได้ว่าเป็นจริง เพราะยังมี นักออกแบบไม่น้อยที่ให้การโต้แย้งกับประเด็นดังกล่าวว่าระยะเวลาไม่ใช่สาเหตุต่อการใช้หรือไม่ใช้ ปัจจัยในการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้น ดังนั้นควรมีการวิจัยต่อไปสำหรับประเด็นนี้ เกี่ยวกับเป็นสาเหตุที่ทำให้นักออกแบบไม่สามารถใช้ปัจจัยต่างๆในการออกแบบที่เกิดจาก ระยะเวลาการทำงาน

ฉ. งบประมาณที่ต่ำ ทำให้สามารถออกแบบงานที่เป็นภูมิสถาปัตยกรรมเขต ร้อนชื้นได้ไม่มีคุณภาพ

ประเด็นเกี่ยวกับงบประมาณที่ต่ำ ยังไม่อาจสรุปได้ว่าเป็นจริง เพราะยังมีนัก ออกแบบไม่น้อยที่ให้การโต้แย้งกับประเด็นดังกล่าวว่างบประมาณไม่ใช่สาเหตุต่อการใช้หรือไม่ใช้ ปัจจัยในการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้น ดังนั้นควรมีการวิจัยต่อไปสำหรับประเด็นนี้ เกี่ยวกับเป็นสาเหตุที่ทำให้นักออกแบบไม่สามารถใช้ปัจจัยต่างๆในการออกแบบที่เกิดจาก งบประมาณที่ต่ำ

4.2 ผลการสัมภาษณ์นักวิชาการในหัวข้อ “ข้อจำกัดที่ทำให้นักออกแบบไม่สามารถใช้ปัจจัยที่นำไปสู่การออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมที่สามารถแสดงคุณสมบัติของเขตร้อนชื้น”

4.2.1 สรุปลผลการสัมภาษณ์นักวิชาการ

ก. เจ้าของโครงการเป็นผู้กำหนดแนวความคิดในการออกแบบเป็นหลัก จนกระทั่งนักออกแบบไม่สามารถออกแบบผลงานที่ใช้ปัจจัยที่แสดงความเป็นภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้นได้

เกี่ยวกับประเด็นนี้ ศ. เดชา บุญค้ำ⁴⁶ มีความเห็นดังนี้

“...การออกแบบให้เกิดลักษณะที่ผิดแปลกไปจากพื้นถิ่น เกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ศิลปะ สมัยนิยม แต่สาเหตุหลักๆแล้วเกิดจากความนิยมตะวันตก ถือว่าโลกตะวันตกเป็นของสูง โดยเฉพาะพวกกระฎุมพีหรือเศรษฐีใหม่ผู้มีพื้นความรู้เห็นว่าอะไรที่เป็นฝรั่ง เป็นสไตล์ยุโรป แค ลีฟอเนีย เมดิเตอร์เรเนียน เป็นของดีของหรู เพราะมีความรู้เพิ่งมาจากห้องแถว หรือผู้มาจากร้าน ชำ แต่ก็ไม่สามารถโทษคนเหล่านี้ได้ เพราะคนพวกนี้เค้าไต่มาอีกระดับ จะมีความชอบในรูปแบบ พวกนี้ ดังนั้นเมื่อนักลงทุนเหมือนกันหมด คือ ต้องการจะเอาใจคนพวกนี้ด้วยการสร้างภูมิ สถาปัตยกรรมที่ไม่ใช่ Tropical เช่น ใส่เสื้อสูทขาวเอาโต๊ะไปตั้งกลางแดดกินกันแบบอังกฤษช่วง หน้าร้อน นักออกแบบก็ต้องทำไปตามสั่ง การที่นักออกแบบไม่สามารถทำให้เจ้าของโครงการเชื่อ ในภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนได้นั้น ไม่ได้มีสาเหตุจากความไม่รู้ แต่เกิดจากการไม่ ตระหนัก...”⁴⁷

รศ. วีระ อินพันทัง⁴⁸ แสดงความเห็นในทิศทางเดียวกันว่า เจ้าของโครงการมักจะ คล้อยตามแฟชั่น ซึ่งเห็นได้ชัดในตัวอย่งของบ้านจัดสรร เมื่อได้พื้นที่โครงการมาจึงทำการปรับ หน้าดินราบหมด ทำให้อ่างน้ำ และต้นไม้เดิมถูกทำลายไป หากต้องการบึงน้ำก็ขุดใหม่ เมื่อจะจัด สวนก็ทำตามรูปแบบสมัยนิยมไม่ได้มีการใส่ใจกับธรรมชาติเดิมที่มีความสอดคล้องกันอยู่แล้ว สิ่ง ต่างๆเหล่านี้ทำให้ความรู้ความจริงถูกบดบังไป เท่ากับเราสูญเสียความสมบูรณ์ของสถานที่ไป เท่ากับเราไม่ได้ใส่ความเข้าใจไป วิธีแก้ไขกระทำได้เพียงอย่างเดียวคือ ต้องมีความรู้ มีสำนึก หาก

⁴⁶ เดชา บุญค้ำ, อาจารย์ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2548.

⁴⁷ เรื่องเดียวกัน.

⁴⁸ วีระ อินพันทัง, อาจารย์ภาควิชาการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 25 เมษายน 2548.

เจ้าของโครงการคำนึงถึงเรื่องการตลาดจริงๆ ก็ควรที่จะสร้างภูมิสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น เพราะ มนุษย์ต้องการสัมผัสสภาพแวดล้อมธรรมชาติที่แท้จริง

ข. ข้อจำกัดจากพื้นความรู้ของนักออกแบบเอง จากการใช้ความรู้ที่มีอยู่ อย่างจำกัดทำให้ไม่สามารถใช้ปัจจัยออกแบบในแนวทางเขตร้อนขึ้นได้

เกี่ยวกับข้อจำกัดเรื่องความรู้ของนักออกแบบ ศ. เตชา บุญค้ำ⁴⁹ มีความเห็นว่า การออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมในประเทศไทยเป็นไปในแนวทางที่ไม่แสดงลักษณะความเป็นเขตร้อนขึ้น สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากหลักสูตรการเรียนการสอนที่ไม่มีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเป็นเขตร้อนขึ้น ดังนั้นการปรับแก้หลักสูตรจึงเป็นอีกหนทางหนึ่งที่จะสร้างให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ของนักออกแบบที่จะสำเร็จการศึกษาออกไปทำโครงการเกี่ยวกับภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนขึ้น

รศ. ดร. สุวรรณ สถาอานันท์⁵⁰ แสดงความเห็นว่ามีผู้ที่ถูกอบรมมาในระบบความรู้ตะวันตกสมัยใหม่ไม่ได้มีความตระหนักในเรื่องของสิ่งแวดล้อมของตนเอง ตัวความรู้เกี่ยวกับการออกแบบหรือความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไม่เชื่อมกัน ความรู้เกี่ยวกับการออกแบบเป็นการพัฒนาจากอาณาบริเวณเชิงภูมิอากาศเป็นหลัก ในขณะที่ความรู้ที่สร้างงานออกแบบกลับถูกนำไปใช้กับพื้นที่นอกเหนือจากพื้นที่ที่พัฒนาความรู้ขึ้นมาซึ่งเป็นภูมิอากาศอีกชนิดหนึ่งซึ่งต่างกันอย่างมาก ถ้าพื้นฐานความรู้ของเราซึ่งเป็นรูปแบบของตะวันตกแต่เรามีความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมของเรา น้อยแล้วยังนำเข้าเทคโนโลยี สิ่งเหล่านี้จะเป็นข้อจำกัดในการออกแบบ ดังนั้นการปรับหลักสูตร การศึกษาให้มีความเหมาะสมต่อความเป็นเขตร้อนขึ้น จะทำให้นักออกแบบมีการคิดคำนึงถึงเรื่องความเป็นเขตร้อนขึ้นมากขึ้น เพื่อที่จะไม่ได้ให้การออกแบบนำเสนอออกมาในรูปแบบของตะวันตกที่ไม่ตอบสนองต่อวิถีชีวิต

รศ. วีระ อินพันทัง⁵¹ มีความคิดเห็นในทิศทางเดียวกัน คือ เป็นธรรมดาไม่เฉพาะนักออกแบบที่เรามักไปศึกษาเอาความรู้จากตะวันตก ก็ต้องได้รับความรู้ที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมตะวันตก หากยึดติดกับความรู้ก็จะใช้กับประเทศไทยไม่ได้ แต่หากนำเอาเฉพาะหลักการมาใช้ก็จะสามารถปรับเอามาให้ใช้ได้ คนที่มาจากการศึกษาตะวันตกมักไม่ได้ศึกษาต่อในเรื่องท้องถิ่นของ

⁴⁹ สัมภาษณ์ เตชา บุญค้ำ, อาจารย์ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

⁵⁰ สัมภาษณ์ สุวรรณ สถาอานันท์, อาจารย์ประจำภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 13 มีนาคม 2548.

⁵¹ สัมภาษณ์ วีระ อินพันทัง, อาจารย์ภาควิชาการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศิลปากร, 25 เมษายน 2548.

ตนเอง ดังนั้นมหาวิทยาลัยในประเทศไทยควรจะปรับหลักสูตรการศึกษาให้มีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพพื้นที่ และควรใส่ใจในเรื่องวัฒนธรรมและภูมิปัญญาพื้นถิ่น

ค. การขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อมูลเขตร้อนชื้นสำหรับโครงการที่มีความซับซ้อน หรือต้องใช้เนื้อหาทางวิชาการที่นอกเหนือไปจากงานภูมิสถาปัตยกรรม

ค. เดชา บุญค้ำ⁵² ให้ความเห็นว่า ปัจจุบันรายงานการวิจัยที่เกี่ยวกับภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้นยังมีปริมาณน้อย ในส่วนน้อยนั้นมีหัวข้อการวิจัยที่มีอยู่เป็นเฉพาะในส่วนของกายภาพ เช่น สภาพอากาศ เป็นต้น แต่หัวข้อการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์ในภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้นเพื่อให้ทราบถึงความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์จากภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้นยังมีน้อย เช่น พฤติกรรมการใช้พื้นที่ของคนไทยในเดือนเมษายนซึ่งเป็นเดือนที่ร้อนที่สุด, พฤติกรรมการใช้สวนสาธารณะในแง่การมองหาร่มเงา

รศ. ดร. สุวรรณ สถาอาพันธ์⁵³ ได้ให้ความเห็นว่า การขาดการวิจัยในเรื่องท้องถิ่น ทำให้ต้องพึ่งพาข้อมูลจากตะวันตก ถึงแม้ว่ามีความต้องการที่จะออกแบบให้สนองต่อความเป็นเขตร้อนชื้นมากที่สุดแต่หากขาดข้อมูลในการออกแบบก็ไม่สามารถจะออกแบบได้ เช่น ข้อมูลด้านสภาพภูมิอากาศที่มีรายละเอียด ปัจจุบันการออกแบบที่มาจากโลกตะวันตกเป็นสิ่งที่ควบคุมวิถีชีวิตไปโดยปริยาย จึงขาดความรักซึ่งจะกลับไปสู่สิ่งที่เป็นไปตามสิ่งแวดล้อม ประกอบกับการตั้งมหาวิทยาลัยซึ่งมีระบบการเรียนการสอนแบบตะวันตกขึ้น ทำให้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นถูกละเลยไปจนขาดความต่อเนื่อง เพราะความกลัวที่จะเป็นอาณานิคมในอดีตทำให้ต้องทำตามแบบอย่างตะวันตกเพื่อจะไม่ให้เกิดความแตกต่างนักจากชาติตะวันตก ไม่เพียงเท่านั้นการสื่อสารในปัจจุบันก็มีส่วนที่ทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนไปในแบบตะวันตกมากขึ้น ดังนั้นควรจะมีการค้นหาภูมิปัญญาชาวบ้าน อาจจะมีการร่วมมือกับนักวิจัยทางด้านมานุษยวิทยาเพื่อสะสมภูมิปัญญาชาวบ้านแล้วนำมาใช้ในการออกแบบต่อไป

รศ. วีระ อินพันทัง⁵⁴ มีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า เทคโนโลยีควรจะเป็นประโยชน์ เราใช้เทคโนโลยีที่กันตัวเองออกจากธรรมชาติ เช่น การใช้เครื่องปรับอากาศ ควรจะนำเทคโนโลยีมา

⁵² สัมภาษณ์ เดชา บุญค้ำ, อาจารย์ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

⁵³ สัมภาษณ์ สุวรรณ สถาอาพันธ์, อาจารย์ประจำภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 13 มีนาคม 2548.

⁵⁴ สัมภาษณ์ วีระ อินพันทัง, อาจารย์ภาควิชาการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 25 เมษายน 2548.

ใช้ให้บ้านร่มเย็นมากกว่า สิ่งที่น่าจะทำคือการนำเทคโนโลยีไปพัฒนาสภาพแวดล้อม เช่นการปลูกต้นไม้บนอาคาร แต่การกระทำเช่นนี้เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ พื้นฐานที่สำคัญคือ การคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นบนธรรมชาติที่ให้ความสมดุลกัน ควรจะมีการวิจัยเกี่ยวกับอัตราส่วนระหว่างสิ่งที่มนุษย์สามารถรุกรานได้กับที่เป็นธรรมชาติ จะทำอย่างไรให้ทราบอัตราส่วนเหล่านี้ เพื่อที่ธรรมชาติจะยังมีความสามารถที่จะบำบัดฟื้นฟูตัวเองได้

ในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านสภาพอากาศเขตร้อนชื้น รศ. ธนิต จินดาวงศ์⁵⁵ ได้แสดงความเห็นต่อการปฏิบัติตนของนักออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมว่า การมีความรู้ครอบคลุมในทุกปัจจัยในการออกแบบ จะทำให้ออกแบบได้ครอบคลุมความเป็นเขตร้อนชื้น และเมื่อต้องศึกษาลงลึกไปถึงข้อมูลที่มีความเฉพาะก็ควรจะมีภาพรวมของภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้น คือมีความรู้เรื่องเขตร้อนชื้นเพียงพอที่จะสามารถตั้งคำถามแก่ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆเมื่อต้องศึกษาลงลึกไปเฉพาะเรื่องภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนชื้นแต่อุปสรรคสำคัญคือด้านข้อมูลการวิจัย ประเทศไทยยังขาดองค์ความรู้ในเขตร้อนชื้นที่จะเป็นข้อมูลตั้งต้นในการออกแบบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁵⁵ สัมภาษณ์ ธนิต จินดาวงศ์, อาจารย์ภาควิชาการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 28 กุมภาพันธ์ 2548.

ง. งานภูมิสถาปัตยกรรมมักมีความสำคัญเป็นลำดับสุดท้าย การปรับเปลี่ยนภายในพื้นที่โครงการเพื่อให้การออกแบบมีความสมบูรณ์จึงไม่สามารถกระทำได้มากนัก

เกี่ยวกับประเด็นนี้ รศ. มาลินี ศรีสุวรรณ⁵⁶ มีความเห็นว่า การบูรณาการในแต่ละสาขาของการออกแบบเป็นสิ่งที่ควรจะทำ ดังนั้นงานภูมิสถาปัตยกรรมควรเริ่มตั้งแต่ต้นโครงการ ยกตัวอย่างเช่น การปลูกฝังให้นักศึกษาเริ่มใช้งานภูมิสถาปัตยกรรมตั้งแต่เริ่มโครงการวิทยานิพนธ์ของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากรที่มีการปรึกษาอาจารย์ที่เชี่ยวชาญด้านภูมิสถาปัตยกรรมตั้งแต่เริ่มโครงการออกแบบ ซึ่งก็ประสบผลสำเร็จดี

รศ. วีระ อินพันทัง⁵⁷ เสริมเกี่ยวกับประเด็นนี้ว่า งานภูมิสถาปัตยกรรมควรมาก่อนงานสถาปัตยกรรมนั้นเป็นความคิดแบบอุดมคติ เพราะไม่มีที่ว่างเปล่าเหมือนกระดาษในความเป็นจริง ในความเป็นจริงมีพื้นดิน, ต้นไม้, ภูมิอากาศอยู่ก่อนแล้ว ไม่ใช่เพียงตัวสถาปัตยกรรม นักออกแบบต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมให้มาก แต่การได้ทำงานร่วมกันระหว่างนักออกแบบต่างสาขากันก็จะเป็นการดียิ่ง

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁵⁶ สัมภาษณ์ มาลินี ศรีสุวรรณ, อาจารย์ภาควิชาการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.

⁵⁷ สัมภาษณ์ วีระ อินพันทัง, อาจารย์ภาควิชาการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 25 เมษายน 2548.

4.2.2 วิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์นักวิชาการ

ก. เจ้าของโครงการเป็นผู้กำหนดแนวความคิดในการออกแบบเป็นหลัก จนกระทั่งนักออกแบบไม่สามารถออกแบบผลงานที่ใช้ปัจจัยที่แสดงความเป็นภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนขึ้นได้

เกี่ยวกับประเด็นเรื่องเจ้าของโครงการที่เป็นข้อจำกัดไม่ให้นักออกแบบใช้ปัจจัยในการออกแบบ นักวิชาการมีความเห็นว่านักออกแบบให้ความสำคัญกับความต้องการของเจ้าของโครงการมากเกินไป ซึ่งมีสาเหตุจากความต้องการเลียนแบบรูปแบบภูมิสถาปัตยกรรมที่สมัยนิยม เพื่อผลทางด้านธุรกิจแต่สาเหตุที่แท้จริงคือ การไม่ตระหนักของเจ้าของโครงการถึงความเป็นเขตร้อนขึ้นของพื้นที่เนื่องจากขาดความรู้

ข. ข้อจำกัดจากพื้นความรู้ของนักออกแบบเอง จากการใช้ความรู้ที่มีอยู่อย่างจำกัดทำให้ไม่สามารถใช้ปัจจัยออกแบบในแนวทางเขตร้อนขึ้นได้

นักวิชาการมีความคิดเห็นต่อประเด็นการขาดความรู้ของนักออกแบบว่าเกิดจากหลักสูตรภูมิสถาปัตยกรรมในประเทศไทยยังขาดวิชาที่เกี่ยวกับภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนขึ้น เนื่องจากมีการพัฒนาการสอนที่มีรากฐานจากตะวันตก สิ่งที่ควรกระทำคือ นำเพียงหลักการการวิเคราะห์จากตะวันตกมาใช้ แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องปรับปรุงเนื้อหาให้สามารถใช้ในเขตร้อนขึ้นได้

ค. การขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อมูลเขตตอนขึ้นสำหรับโครงการที่มีความซับซ้อน หรือต้องใช้เนื้อหาทางวิชาการที่นอกเหนือไปจากงานภูมิสถาปัตยกรรม

ประเด็นเรื่องการขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญที่เป็นสาเหตุให้ไม่สามารถนำปัจจัยในการออกแบบมาใช้ได้นั้น นักวิชาการมีความเห็นว่า เกิดจากสาเหตุที่การวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมเขตร้อนนั้นเป็นเรื่องที่ยังมีไม่มาก ทำให้ไม่มีข้อมูลพอที่สร้างให้เกิดผู้เชี่ยวชาญ จะต้องทำการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมเกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมมนุษย์

ง. งานภูมิสถาปัตยกรรมมักมีความสำคัญเป็นลำดับสุดท้าย การปรับเปลี่ยนภายในพื้นที่โครงการเพื่อให้การออกแบบมีความสมบูรณ์จึงไม่สามารถกระทำได้มากนัก

สำหรับงานภูมิสถาปัตยกรรมที่มักเข้าสู่กระบวนการทำงานในตอนท้ายเสมอ นักวิชาการมีความเห็นว่าควรแก้ไขด้วยการปรับปรุงเรื่องกระบวนการทำงานใหม่ ทั้งการปรับปรุงจากการเรียนการสอนในวิชาปฏิบัติเพื่อเป็นการปลูกฝังนักศึกษาให้เกิดการร่วมมือกันทำงานใน